

Декларация от София, 17 май 2018 г.

Ние, ръководителите на Европейския съюз (ЕС) и на неговите държави членки, в консултации с нашите партньори от Западните Балкани и в присъствието на съответните заинтересовани страни от региона, днес стигнахме до следните заключения:

1. ЕС приветства споделената ангажираност на партньорите от Западните Балкани с **европейските ценности и принципи**, както и с визията за силна, стабилна и обединена Европа, основана на нашите исторически, културни и географски връзки и взаимни интереси в областта на политиката, сигурността и икономиката.
2. Като припомня срещата на високо равнище в Солун през 2003 г., ЕС потвърждава отново **недвусмислената си подкрепа за европейската перспектива** на Западните Балкани. Въз основа на постигнатия досега напредък партньорите от Западните Балкани отново потвърждават ангажираността си с европейската перспектива като свой категоричен стратегически избор и с активизирането на своите усилия и взаимна подкрепа. Надеждността на тези усилия зависи от ясното информиране на обществеността.
3. ЕС е решен да укрепи и засили своята ангажираност на всички равнища в подкрепа на политическата, икономическата и социалната трансформация на региона, включително чрез засилена помощ, въз основа на постигнатия от партньорите от Западните Балкани съществен напредък в областта на принципите на правовата държава и на социално-икономическите реформи.
4. ЕС приветства ангажираността на партньорите от Западните Балкани с върховенството на демокрацията и принципите на правовата държава, **по-специално борбата с корупцията и организираната престъпност, доброто управление и зачитането на правата на човека и правата на лицата, принадлежащи към малцинства**. Ефективното изпълнение на реформите от тяхна страна се крепи на тези основи. Гражданското общество и независимите медии играят ключова роля в процеса на демократизация.

5. ЕС подкрепя ангажимента на партньорите от Западните Балкани да продължат да укрепват **добросъседските отношения, регионалната стабилност** и взаимното сътрудничество. Това включва по-специално намирането и изпълнението на окончателни, приобщаващи и обвързващи решения на двустранните им спорове, които се коренят в наследството от миналото, и полагането на допълнителни усилия за помирение.
6. Създаването на тесни връзки и възможности в рамките на региона и с ЕС е от основно значение за сближаването на гражданите и икономиките ни, както и за подобряването на политическата стабилност, икономическия просперитет и културното и социалното развитие. Въз основа на постигнатия напредък, включително чрез регионални инициативи, се ангажираме да повишим значително **свързаността** във всичките ѝ измерения: в областта на транспорта и енергетиката, цифровата и икономическата сфера, както и между хората.
7. ЕС е съгласен да насърчава благоприятна за пазара и инвестициите среда в Западните Балкани, за да се постигне по-бърз напредък към **цифрова икономика** и устойчиви и **благоприятни за климата** общества в съответствие с Парижкото споразумение. **Енергийната сигурност** ще бъде приоритет, включително чрез подобрена енергийна ефективност, по-добри трансгранични междусистемни връзки, диверсификация на източниците и маршрутите, както и балансиран енергиен микс, в който по-добре е интегрирана енергията от възобновяеми източници.
8. Специално внимание ще бъде отделено на създаването на нови възможности за **младите хора**, като същевременно се гарантира, че това допринася за социално-икономическото развитие на Западните Балкани.
9. За тази цел ЕС приветства ангажимента, поет от партньорите от Западните Балкани, наред с другото, да ускорят **прилагането на достиженията на правото** съгласно Договора за създаване на енергийна общност и Договора за създаване на транспортна общност, да премахнат всички административни пречки на границите, да завършат изграждането на регионалния пазар на електроенергия и спешно да изпълнят многогодишния план за действие от юли 2017 г. за изграждането на регионално икономическо пространство. ЕС ще продължи да подкрепя тези усилия.
10. ЕС и партньорите от Западните Балкани имат много общи **предизвикателства в областта на сигурността**, които изискват координирани индивидуални и колективни действия. Чрез съвместна работа можем да се справим ефективно с тези предизвикателства. Сътрудничеството ни по отношение на пресичането на незаконните **миграционни потоци** доказва стойността си и ще продължим да го развиваме.

11. За борбата с тероризма и екстремизма, включително финансирането, радикализацията и връщането на чуждестранните бойци терористи, е нужно засилено сътрудничество помежду ни.
12. ЕС и партньорите от Западните Балкани признават, че резултатите в борбата с **корупцията и организираната престъпност** са от съществено значение за политическата и социално-икономическата трансформация на региона, както и за регионалната стабилност и сигурност, съответстващи на висшия интерес на гражданите им. ЕС приветства ангажираността на партньорите за предприемане на решителни действия — в сътрудничество с ЕС и помежду им, срещу **трафика на хора, отглеждането на наркотици и контрабандата на хора, наркотици и оръжия.**
13. ЕС приветства приноса на партньорите от Западните Балкани за общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) във всичките ѝ аспекти и очаква постепенно задълбочаване на сътрудничеството в тази област, особено по-голяма степен на хармонизиране, по-специално по въпроси, отнасящи се до значителни общи интереси.
14. С дезинформацията и други хибридни дейности ще се борим съвместно чрез по-голямо сътрудничество в областта на **устойчивостта, киберсигурността и стратегическата комуникация.**
15. За да ускорим подобряването на живота на нашите граждани в областта на свързаността и сигурността с оглед на европейската перспектива на Западните Балкани, днес ЕС стартира приложената към настоящата декларация **приоритетна програма от София** за ЕС и Западните Балкани, стъпвайки на съответните аспекти от приетото на 6 февруари 2018 г. съобщение на Комисията.
16. ЕС приветства намерението на Хърватия да бъде домакин на среща на върха между ЕС и Западните Балкани по време на председателството си през 2020 г.
17. Отбелязваме, че нашите партньори от Западните Балкани са съгласни с изложените по-горе точки.

Приоритетна програма от София

Засилване на подкрепата за принципите на правовата държава и доброто управление

- Засилване на подкрепата за съдебната реформа и усилията за борба с корупцията и организираната престъпност, включително изграждане на капацитет за превенция на корупцията
- Разширяване на **консултативните мисии в сферата на правовата държава** с по-голямо подпомагане от държавите членки и от ЕС
- Засилване на мониторинга на реформите чрез по-систематични **мисии за партньорски проверки по конкретни случаи**
- Въвеждане на **мониторинг на съдебните процеси** в областта на тежката корупция и организираната престъпност
- Работа за по-добро измерване на резултатите в съдебната реформа
- Поетапно предоставяне на подкрепа за Западните Балкани в областта на независимите и плуралистични медии и гражданското общество чрез **Европейския фонд за демокрация**

Засилване на ангажимента в областта на сигурността и миграцията

- Активизиране на съвместната работа за **борба с тероризма** и предотвратяване на радикализацията и насилствения екстремизъм, в съгласуваност с инициативата за борба с тероризма в Западните Балкани
- Значително засилване на **оперативното сътрудничество** в борбата с международната **организирана престъпност** в приоритетни области като огнестрелни оръжия, наркотици, контрабанда на мигранти и трафик на хора
- Изготвяне на обновен план за действие за сътрудничеството в областта на **огнестрелното оръжие** с цел по-ефективна борба с незаконните огнестрелни оръжия и големите запаси от оръжия

- Увеличаване на подкрепата за изграждане на капацитет в областта на киберсигурността и борбата с киберпрестъпността
- Засилване на сътрудничеството в областта на **миграцията и управлението на границите**
- Допълнително засилване на сътрудничеството между **служителите за връзка**, разположени от ЕС (Европейската комисия и Европейската агенция за гранична и брегова охрана), държавите членки и компетентните органи от Западните Балкани
- Създаване на **междуведомствена специална работна група на ЕС по въпросите на ПВР**, координирана от Комисията
- Задълбочаване и разширяване на сътрудничеството и диалога по същество относно **Общата външна политика и политика на сигурност/Общата политика за сигурност и отбрана**
- По-нататъшно развитие на сътрудничеството по линия на дейностите, свързани с **хибридните заплахи**, включително посредством засилване на стратегическата комуникация

Подкрепа за социално-икономическото развитие и поставяне на специален акцент върху младите хора

- Разширяване на **Инвестиционната рамка за Западните Балкани** за допълнително привличане и координиране на инвестициите от двустранни донори и от международните финансови институции
- Съществено стимулиране на **предоставянето на гаранции** от Инвестиционната рамка за Западните Балкани за привличане на частни инвестиции
- Увеличаване на подкрепата за образованието, по-специално стартиране на пилотен проект за мобилност в областта на **професионалното образование и обучение**
- Удвояване на финансирането по линия на програмата Еразъм+ за региона, включително създаване на „Лаборатория за младежта на Западните Балкани“ през 2018 г., която да осигурява платформа за иновативно изработване на политики, насочени към потребностите на младите хора, и да се бори с „изтичането на мозъци“

- Разширяване на обхвата и на рамките на **Регионалната служба за младежко сътрудничество** и въвеждане на схема за мобилност в региона
- Гарантиране на напредък в реализирането на регионалното икономическо пространство, включително засилване на работата по признаване на квалификациите, както и напредък при улесняването на търговията в рамките на Западните Балкани
- Напредък на Босна и Херцеговина и Сърбия в процеса на присъединяването им към Световната търговска организация

Увеличаване на свързаността

- Стартиране на **нов пакет от проекти в областта на свързаността** (със значителен размер безвъзмездни средства от ЕС като стимул) чрез Инвестиционната рамка за Западните Балкани, включително подкрепа за „синята магистрала“ и „магистралата на мира“ (Ниш—Прищина)
- Подкрепа за по-активно използване на възможностите по линия на настоящите разпоредби на **Механизма за свързване на Европа** на Западните Балкани
- Разширяване на **енергийния съюз** на ЕС с цел обхващане на Западните Балкани, като се постави акцент върху енергийната сигурност и диверсификацията на източниците и доставчиците, включително стратегия на регионално равнище за извличане на ползи от възобновяемите източници на енергия, по-специално водноелектрическата енергия
- Завършване на изграждането на **регионалния пазар на електроенергия** на Западните Балкани и осигуряване на интегрирането му във вътрешния пазар на електроенергия на ЕС, включително посредством инициативата за свързаност на газопреносната система в Централна и Югоизточна Европа (CESEC)
- По-голяма подкрепа за създаването на единно регулаторно пространство и провеждането на ефективен процес на реформи на енергийния пазар в контекста на **Договора за Енергийната общност**

- Подписване на споразумение/меморандум за разбирателство за газопреносната връзка България—Сърбия
- Започване на изпълнението на Договора за Транспортната общност и на пълноценното функциониране на свързания с договора секретариат
- Подписване на споразумението за седалището на Договора за Транспортната общност (Белград)
- Одобряване на декларацията на министрите на транспорта от дните на TEN-T в Любляна, включително плана за действие за списъка на приоритетните гранични пропускателни пунктове
- Одобряване на декларацията на министрите на транспорта относно пътната безопасност от дните на TEN-T в Любляна и на плана за действие към нея
- Подкрепа за нова стратегия за железопътния транспорт, за да могат Западните Балкани да бъдат включени в основната мрежа и пазар на ЕС

Програма в областта на цифровите технологии за Западните Балкани

- Стартиране на **програма в областта на цифровите технологии за Западните Балкани**, включително пътна карта за улесняване на понижаването на цените на роуминга
- Стартиране на пакет за съществена техническа помощ за набелязване на **потенциални инвестиции в цифровата област** (включително ширококолов достъп) чрез Инвестиционната рамка за Западните Балкани/Инструмента за предприєдинителна помощ

Подкрепа за помирението и добросъседските отношения на Западните Балкани

- Подкрепа за **борбата с безнаказаността** чрез подпомагане на Механизма за международните наказателни трибунали и на специализираните състави за Косово* посредством EULEX
- Разкриване на компонент в програмата на ЕС „Творческа Европа“
- Насърчаване на задълбочаването на връзките между гражданските общества на Западните Балкани, включително посредством подпомагането на проектите по линия на фонда за Западните Балкани

Настоящата приоритетна програма ще се изпълнява по начин, неутрален по отношение на статута, и без да се засягат обсъжданията на следващата многогодишна финансова рамка.

---

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.